

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Helyi ár... 10 kor.
 Külföldi... 15 kor.
 Helyben másban átvéve:
 Helyi ár... 20 kor.
 Külföldi... 25 kor.
 Vidékre postán szállítva:
 Helyi ár... 24 kor.
 Külföldi... 30 kor.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Közvetlenül minden nap a helyi és
 külföldi utáni napok kivételével

Előfizetési és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztés és kiadások visszatérítés
 vagy megfizetése nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intézendők

Helyi ár 24 kor.

NAGYVÁRAD febr. 23

Magyar demokratizmus.

Az új demokratizmus czimere asiker, a régi magyar demokratizmusé a becsület. Ma, ha meggazdagszik valaki, a gazdagodás útját befedi a hó, a szolgálékü meghunyászkodás, régen tönkre tette a sikert az út görbesége.

Mi mindig sokat adtunk a »volt«-ra, az új demokrácia csak a jelent ismeri.

Aristokrata nemzet voltunk mindig. Legkülönb népnek tartottuk magunkat, kik 250,000-en bejöttünk ide és ezer év múlva milliókra szaporodva él magyar áll Buda még. Ezt nagyobb nemzetek se bírnak utánunk csinálni, oly világ romboló viszonyok közt, mint a tatár, a török s az osztrák idők voltak. Hanem azért sógnak hívtuk a németet és bármiféle náció jött közénk, tejbe, vajba fűrészeltük, kedvébe jártunk, agyon banketteltük.

Szidtuk a zsidót, de mindig azt, amelyik nem köztünk lakott. A köztünk lakókkal jól megvoltunk, ők is szépen megélte vallási és vagyoni ügyeiket nem bántottuk.

Nemesi osztályunk volt s büszke volt a magyar nemes, de házi szegénye minden kuriának volt, az iparos osztálynak a városokban nemesi nagy privilégiumaik voltak s a honoráciort egyenlőnek tartottuk a nemessel.

Becsületes embernek meg volt a becsülete mindenkor — ez a magyar demokrácia. Most szörnyen össze zavaró-

dott bennünk a becsület fogalma s veszedelmesen kezdi pótolni a vagyon és hatalom.

Ez az új demokrácia, mely a felpénzesedett parvenüt urnak fogadja el, s az uraságot a zsebben keresi, ez férközött bele a társadalmunk gondolkodásába s azóta nincs a szegénynek becsülete köztünk, mióta pénz a becsület.

Régen a becsület ért pénzt, szóra, parolára vagyont bíztak, ma az a »jó« ember a váltón, akinek pénze van.

Vissza kell térni a magyar demokráciához. Annyi becsülete legyen köztünk mindenkinek, amennyi becsülete van. A pénznek legyen újra szaga.

Szép volna a halva született demokráta asztaltársaságokat praktikus alapra fektetni.

Egy-egy nagy magyarnak neve alatt alakulnának újra, mint p. o. a Kossuth, Szacsvey stb. asztaltársaságok alakultak s e nagy nevek, mint »lares és penates« állnának a társaság lelkében. A felruházást pedig, melyhez ma-holnap napdíj mellett kell gyerekeket fogni, hisz egész sport, nagyobb, nemesebb akcióval kellene helyettesíteni.

Kezdő emberek, fészkek rakó fiatal párok kamatnélküli kölcsönhöz juttatását kell lehetővé tenni.

Ezekhez van forrva az én lelkem és hiszem sokunké. Kezdő földmives, iparos kinek még nincs hipotékája, aki szeretne fészket verni, ennek juttassunk egy biztos ereszaljat.

Gyűjtsünk pénzt hatalmas társadalmi akcióval arra, hogy nagy, tehát olcsó

amortizáció mellett, ezek megváltott ipar- engedélyt, félévre kifizetett műhelyt és kész szerszámokat némi anyaggal kaphassanak kicsi részletvisszafizetés mellett. Tessék ezt életbiztosítás, vagy temetkezési és kiházasítási ügyekkel kombinálni, hisz ez mind biztos, jövedelmező üzlet s a tagok kötelezzék magukat, hogy mind beiratkoznak, részvényeket jegyeznek s csakis a kis emberek megmentésére irányozott liga tagjainál szerzik meg szükségleteiket.

Tíz év se kell, már állami segílyt is kapnának az egyes kerületek és a magyar nemzet gerincének megmentése mellett erős belpolitikai pártot is tudna szervezni, a lejárt, kiélt, modern életbe nem való közjogi pártok helyébe.

Ilyen akcióban volna tartalom is, demokrácia is, hazafias kultur missió is, és a szegény nép a kölcsönöknél tapasztalná, hogy szegény ember se komisz ember, mert adnak ám becsületre is.

Milyen nagy nevelő erő volna ebben a tudatban, mennyire emberré tenné ez a nincstelenek elláttatásodó légióját.

Örök erkölcsi sarkétel az, hogy többet ér a becsületes volt, mint a becstelen van. Ne a zseb, a lélek legyen az érték s az egyforma lelküeket nem fogja elválasztani a zseb puffadtsága s a rang üressége.

Ez a magyar demokrácia — jöjjön el a te országod. P—y.

Feliratok az obstrukció ellen.

Szatmárvármegye közönsége hétfőn tartott rendkívüli közgyűlésében Nyitra vármegyének az obstrukció megszüntetése ügyében az ország-

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A keresztény bölcelet és korunk.

Az Aquinói Szent Tamás-társulat Leó-émlékünnepélyén elmondta:

Dr. Székely István.
 (Vége.)

Az ősegyház tudósai siettek, de kénytelenek is voltak ezen ősi igaz bölcelet elveit magukévá tenni. Az első keresztényeknek nemcsak a kolosseum homokján kellett a régi világnézetet szembeszállani, hanem a szellemi élet terén is. Mivel az eretnekek és pogány bölcsészek megtámadták a kereszténységet, ellenük a tudomány, névszerint a bölcelet fegyvereivel is védekezni, s a hitigazságokat bölceletileg is fejtegetni kellett.

A kereszténység ezen ősi bölcelete eklektikus volt, melyben össze volt gyűjtve mindaz, ami az igazat az ész bármily forrásból sok század munkája által merített. S az igazság gyűjtésének és feldolgozásának ezen munkáját folytatták a szentatyák. A régiek többnyire platonikusok; később már egyesek Arisztotelest is méltányolják. A VI. század után már egyformán használják Platót és Arisztotelest.

A középkorban az eretnekek és az iz-

lam kényszerítették az egyház tudósait, hogy a bölcelettel szakszerűen foglalkozzanak. Arisztotelest követték ugyan, de úgy, hogy bölcelete inkább csak a keretet adta, mint a lényeges tartalmat, mely ezután is az ősi ker. bölcelet maradt arisztotelesi műszókba és rendszerbe öltöztetve.

A középkor óta ugyan a ker. tudósok nagy része az arisztotelesi — scholastikus — bölceletet vallotta, de sokan mint pl. Toletus, Suarez, Bossuet, Leibniz, Balmes és mások meglehető szabadon és önállóan kezelték azt és kezelik mai napig.

A keresztény bölcelet tehát nem az arisztotelesi bölcelet; mert megvolt, mielőtt ez a ker. iskola bement, leglényesebb tételeit máshonnan merítette és igen sokat elvetett az arisztotelesi bölceletből, pl. az örök anyag, az emanatio és a fatum tanát. Magának Arisztotelesnek pogányságán kívül az arab arisztotelikusok példája is mutatja, hogy az arisztotelesi bölcelet minden vallásai összefér, tehát azt a kereszténységgel valami különös rokonságba hozni, vagy az arisztotelesi bölcelet jellemző és különleges tanait a ker. bölcelet egyedül lehetséges alapjainak nem mondani nem lehet. Sőt még a scholastika sem mondható kizárólagos ker. bölceletnek már csak azért sem, mert ennél sokkal újabb. Csak a ker. bölcelet egyik alakja

az, de nem egyetlen lehetséges és nem is változhatlan alakja. Annál kevésbé szabad a keresztény bölceletet azonosítani a thomistikával, mely mindenesetre annak egyik tiszteltetelméltó és sok pontban legfőbbkétesebb alakja, de egyetlen alakja már csak azért sem lehet, mert újabb a ker. bölceletnél és soha sem volt a keresztény bölceletők közt egészben véve általánosan elfogadva.

Ha a ker. bölceletet röviden jellemezni akarnók, talán a leghelyesebb volna azt mondani, hogy dualistikus bölcelet. Lényege ugyanis az Isten és világ, a test és lélek természet és természetföléti tiszta dualizmusa, melyet az ész ki nyilatkoztat s a ki nyilatkoztatás megerősít. Ez a keresztény bölcelet lényegében egykoru az emberi gondolkodással és évezredek gondolkodásának gyümölcse. Ez a szent irodalom filozófiája, Plato és Arisztoteles filozófiájának színjára, a szentatyák és az Iskola filozófiájára, mirdeez nagyszerű rendszerbe foglalva s az újabb kor legnagyobb bölceletőinek helyes tanáival kiegészítve. E bölcelet évezredek óta az emberiség legnagyobb gondolkodóinak műve, valóságos philosophia perennis, mely felvette magába mindact, ami jót zsidók, görögök, arabok és modern filozofusok alkottak. Szóval ez az igazság maga, mely el nem évül, mely mindig korszerű, örök és mégis új marad mindig.

gyűléshez intézett feliratát tárgyalás alá vevén, egyhangúlag elhatározta, hogy az országgyűléshez az obstrukció megszüntetése végett szintén felír.

Uj rendelet a vasárnapi munkaszünet tárgyában.

Hieronymus Károly kereskedelemügyi miniszter a vasárnapi munkaszünet tárgyában új rendeletet dolgoztat ki a minisztérium illetékes szakosztálya által s abban az eddig felmerült összes okadatolt sérelmeket lehetőleg orvosolni fogja. A rendelet tervezetét a miniszter véleményadás végett meg fogja küldeni az országos ipartanácsnak és az összes érdekelt testületeknek s így nem fog megismétlődni a legutóbbi rendelet kibocsátásakor is észlelt az az eset, hogy a minisztérium ily nagy fontosságú ügyben az érdekeltek meghallgatása nélkül dönt. Tartunk tőle, hogy ez az új orvoslás rosszabb lesz a betegségnél.

A magyar delegációból.

Bécs, febr. 23.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt 11 órakor tartott ülésében folytatta a hadügyi albizottság jelentésének tárgyalását.

Gróf Szapáry Gyula elnök megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv vezetésére **Rudnyánszky József** bárót, a szónokok neveinek jegyzésére pedig **Papp Géza**t kéri fel.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök bemutatja az osztrák delegáció átiratát a közös hadügyminisztérium előterjesztése iránt hozott határozatról.

Kiadatik az egyeztető 7-es albizottságnak. Következett a hadügyi albizottság jelentésének folytatódó tárgyalása.

Előnök **Bolgár Ferencz** szólalt fel, aki konstatálja, hogy tekintettel a különleges katonapolitikai helyzetre, a katonai ügyek tárgyalása sok tekintetben másféle képet nyújt, mint az utolsó években. Eddig a tárgyalásoknál inkább a katonai momentum lépett előtérbe, míg jelenleg a politikai momentum dominál. A magyar országgyűlés többségének ka-

tonai programja precizizozva van ugyan, mégis az ország nagy figyelemmel fordult a delegáció tárgyalásai felé és kíváncsian leste azt a magatartást, amelyet a hadügyminiszter e programmal szemben tanúsítani fog.

Arra nézve, hogy a közös hadsereg fennállásának szükségességéről az ország meggyőzessék, nagy előmenetelt lát a mostani tárgyalásokban, első sorban pedig a hadügyminiszternek a hadügyi albizottság ülésén tartott beszédében. Eddig — amint ezt szóló már a hadügyi albizottságban is mondotta — a közös hadsereg szükségességét senki sem fejtette ki oly meggyőzően, mint a hadügyminiszter. A mi hadseregünket nem lehet összehasonlítani más hadseregekkel. Nálunk akkor, amikor a közös hadsereget megalkották, ezen annyiféle nemzetből álló monarchiában egy roppant fontos katonai problémának megoldásáról volt szó és más hadseregekben esodalkozással viseltetnek a nálunk kiképződött katonai szellem iránt. Csak egy hibát követtek el és ez az, hogy **nem felelték kellő súlyt arra, hogy a hadsereg és a nemzet között — és itt első sorban a magyar nemzetet érti — a szolidaritás minél erősebbé váljék.** Ez alatt nem a polgárság és a katonaság közti jó egyetértést érti, hanem azt, hogy Magyarország is mondhasse, hogy ez a hadsereg az övé; hogy ne történhesse meg az, — amint megtörtént a mozgalom alatt — hogy Ausztriában az a szerepet játszották, mintha ők a közös hadsereg egyedüli fenntartói lennének.

Hiába nevelünk egy hadsereget, amely a harcoképeség legmagasabb fokán áll, mégis a harcoképeség nem adja meg a győzelmi képességet, hanem szükséges ehhez a hadsereg és a nemzet közötti szolidaritás is. Ha helyreáll is a béke, ha meg lesznek is az ujonczok, ez még mindig nem oldja meg a kérdést, ha nem fognak helyes katonai politikát folytatni. Amíg ez a kérdés teljesen megoldva nem lesz, mindig ki leszünk téve félreértéseknek, a melyek a legnagyobb zavart okozzák. Tegnap is hallottuk, hogy a magyar követelésekkel szemben milyen álláspontot foglalnak el Ausztriában? **Ausztriában** folytonosan azt mondják, hogy a **katonai reformok megingatják a hadsereg katonai egységét és közösségét**; ezt azonban egyetlen szóval sem indokolják. A **magyar tisztképzés** kérdését például úgy állították oda az osztrák delegációban, mintha ez is a hadsereg katonai egységének megbontására vezetne. Pe-

dig tudjuk, hogy kellő számu tiszttel nem rendelkezünk a hadseregben; a szükséges tiszteknek körülbelül **hét százaléka hiányzik** még.

Ha tehát nem is merült volna fel a követelés, hogy a hadsereg tisztikarában a magyar elem épen olyan arányban legyen képviselve, mint a legégségnél, még akkor is törekedni kellene valami módon a szükséges létszám megeremtésére; a **legnagyobb abszurdum tehát azt mondani**, hogy mi azzal, hogy olyan módokat keressünk, a melyek **egyszermind Magyarországnak jogos igényeit is kielégítik, vessélyeztetjük a közös hadsereg egységét.** A míg ezek a félreértések eloszolva nem lesznek, addig nem lesz rend. Meg van azonban arról győződve, hogy a szabadelvű párt programja teljesen alkalmas arra, hogy a közös hadsereg stabilitását biztosítsa és meg van győződve arról is, hogy e program megvalósításában a közös hadügyminiszter a magyar kormányt őszintén támogatni fogja.

Ami magát a költségvetést illeti, annak egyes pontjaival foglalkozni nem tarja szükségesnek, mert újítást egyáltalában nem lát benne, sőt ellenkezőleg bizonyos visszaesést konstatal az ágyukérdésben. Egy jelenlegre azonban felhívni kívánja a hadügyminiszter figyelmét.

Mindenki észrevette, hogy az utolsó időben a **kétévi szolgálat** kérdése iránt roppantul megcsappant az érdeklődés, a közvéleményben bizonyos tartózkodás keletkezett ezen kérdéssel szemben. Ezzel a momentummal a jövőben számolni kell. Szóló ugyan hiva a két éves katonai szolgálatnak, de ha a hadügyi kormányzat e reform behozatalára szánja el magát, ezzel nagy óvatossággal és nagyon lassan kell eljárnia. Lehet különben, hogy a viszonyok a hároméves szolgálat fenntartását fogják kívánni, vagy hogy a kétéves szolgálat csak a gyalogságnál fog keresztülvitni. Bizonyára igen nagy nehézséget fog okozni a költség kérdése is, annál is inkább, mert jövőre a katonai téren nagy áldozatokra lehetünk elkészülve.

Az **ágyukérdésről** szólva kijelenti, hogy a mit látott és hallott, az őt teljesen meggyőzte arról, hogy ugy technikai, mint költségek szempontjából a **bronz** mutatkozott legalkalmasabb anyagnak.

Végül kijelenti, hogy a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

II.

Van-e már most az így felfogott keresztény bölcséletnek létjoga korunkban? Igenis van, mert mint láttuk, semmiben sem tagadja meg a bölcsélet fogalmát és módszerét.

Ha némely kérdésekben minden bölcsélet idegen szakokból kölcsönzi anyagát, nem látni be, miért ne volna joga a ker. bölcsületnek egyet-mást a kinyilatkoztatásból meríteni s egyes pontokban annak pozitív befolyását is megengedni. Hiszen a ker. vallás nem pusztán morál vagy legenda, hanem a dolgok első okának és végzőlőjének s részben azok igazi mivoltának megjelölése. A kereszténység rendszeres világnézet, valóságos filozofia, mely az ész elveinek alapján épül, a bölcsület homályos és bizonytalan tanait pedig kiegészíti és megerősíti a kinyilatkoztatás által. S ha mainap mindenkinek szabad a maga szemüvegén nézni a világot és a saját eszével építeni fel világnézetét, amit épen a modern bölcsészet igényel: akkor nem lehet megtagadni e jogot csupán csak a kinyilatkoztatás által felvilágosított és vezetett józan észről. Ha szabad még egyéni véleményeket is bevinni a filozofiaiba, miért kellene onnan épen csak a keresztény vallást óvó, irányító és termékenyítő befolyását kizárni?!

Sőt a keresztény bölcsületnek több létjoga van, mint bármely más bölcsületnek, abból az egyszerű okból, mert jobb, észszerűbb és hasznosabb valamennyinél.

Természetesen itt nincs térünk és időnk a keresztény bölcsület felsőbbségét részletesen

kimutatni; azért csak egy-két pontra szorítkozunk.

Ami bizonyos, hogy minden bölcsületnek alapja és igazságvilág próbaköve az ismeretelmélet, a noetika. S épen e pontban szembe-tűnő a keresztény bölcsület felsőbbsege.

A ker. bölcsület szerint az ismerő tehetség a tárgyi valóság tudomásulvételének eszköze, a modern bölcsészet szerint az igazság forrása, mely maga csinálja az igazságot. Világos, hogy csak az előbbi felfogás mellett marad meg az ismeret tárgyilagossága; az utóbbi vélemény teljes noetikai subjectivismusba, skepsisbe, sőt a tárgyi valóság tagadásába vezet. A keresztény bölcsület szerint az ész korlátoltsága által szabott határokon belül valóban megismerjük a dolgokat, vagyis a helyes ismeret a dolog igaz képe és a dolgok megfelelnek a róluk szerzett ismeretnek. A megismerés folyamatában nem a tárgy idomul az ismerethez, hanem az ismeret a tárgyhoz; az ismerő tehetségében pedig a lények valódi kategóriáinak megfelelő keretek lappanganak, melyek a tárgyak érintésére tudatba lépnek. A tárgy és alany ezen összhangzása pedig azért lehetséges, mert mindkettő ugyanazon isteni ész mintaképeire van teremtve. Mivel a dolgok Isten eszméinek megtestesülései, azért van, hogy az emberi ész, mely maga is az Isten képe, a dolgokban felismeri Isten gondolatait. Csak az isteni ész forrása az igazságnak, de nem az emberi. Szépen mondja sz. Tamás: *Intellectus speculativus, quia accipit a rebus, est quodammodo motus ab ipsis rebus,*

et ita res mensurant ipsum. Ex quo patet, quod res naturales, ex quibus intellectus noster scientiam accipit, mensurant intellectum nostrum, sed sunt mensurate ab intellectu divino, in quo sunt omnia creata, sicut omnia artificata in intellectu artificis.» (Quaest. disp. de verit. art. 2.) Ellenkezőleg Kant és hívei szerint az ész magából merit minden igazságot, az ismeret tárgya igazodik az ismerethez. Ebből következik, hogy az ismeret teremti tárgyat; csak azért igaz valami, mert az ész úgy gondolja, tárgyi valóság nincsen, illetőleg meg nem ismerhető. Hegel csak következetes volt, mikor ezen alapon kimondta, hogy gondolat és lét azonos. Még következetesebb volt Fichte, mikor a külvilág létét tagadta. Es azok is következetesek, akik vitatják, hogy az igazság nem örök és változatlan, hanem hullámzó és folyton szünetlő, s meghal, mikor az újabb igazság tévedésnek bizonyítja.

Továbbá a keresztény bölcsület szerint általában és különösen az Iskola bölcsülete szerint két ismerő tehetség van, (alsó és felső) érzék és értelem, s ennek megfelelőleg érzéki és értelmi ismeret. Világos, hogy csak ez felel meg az ember kettős, testi és szellemi természetének és a mindennapi tapasztalásnak. Ellenkezőleg a nemkeresztény bölcsület három század óta vagy az érzéki vagy az értelmi ismeretet tagadja, s ezáltal vagy a tapasztalásban való hit megingatásába, vagy az észtudományok tagadásába vezet.

A keresztény metafizika lényege az Isten

Az orosz-japán háború.

Olaszország hangos szóval dokumentálta az orosz szimpatábiát, a zürichi orosz forradalmárok ebben a háborúban látják az orosz autokráciának utolsó kísérletét arra, hogy az ország belső zavarain győzedelmeskedjék, a spanyol kormány dühösen fegyverkezik, mert az angolokkal való összeütközés veszedelmét nagyon imminensnek tartja s az angol parlament tegnap hivatalosan is fügét mutatott az oroszoknak.

A harcztérrel csak gyéren érkezett hír. Az oroszok visszavonultak Koreába, a japánok pedig nincsenek abban a harcra kész helyzetben, hogy Korea felé nyomulhassanak előre. Mind a két állam szóval csak a katonai előkészületeknél tart, a melylyel egyebekkor meg szokták előzni a hadüzenetet s a melyet máskor nem is okvetlen követ háború. Japán ugyan lényegesen megelőzte Oroszországot, azonban a hadserege még mindig nem harczképes. Japán különben nemcsak azon dolgozik, hogy szárazföldi hadseregét minél előbb erőssé és csatákra képessé tegye, de a flottáját is szaporítja, bár ez számbeli erejét épp úgy, mint az energikus, iniciáló vereséget s a körültekintést tekintve, ugys magasan az orosz flotta felett áll.

Hogy Oroszország mennyire elmaradt a háborús készülődésekben, azt legvilágosabban ismert kommunikéjük mutatja. Hogy az orosz szárazföldi haderő inferioritását a japánok felett minél előbb kimutassák, az oroszok a lehetőközlőbb eszközökhöz nyultak. Az európai Oroszország nyugoti részén elhelyezett, békeállományon levő ezredből egész századokat szakítanak ki, a többi század terhére hadilét-számba emelik s ezekből formálják a zászlóaljokat és ezredeket. Az így alkotott csapatfesztek ugyan hamar összeszoknak s mindenestre megfelelnek legalább is annyira, mint a tartalékosokból alakított ezredek, de ez az eljárás egyben a hadsereg ezredeinek nagy károsodását jelenti, pedig ezekre van a

háborúban mégis csak első sorban szükség. A háborúról a következőket közöljük:

Jelentkeznek az éhség.

New-York, február 23. Nagaszakii mai jelentés szerint a vladivosztki orosz hajóhad Hakodatet akarta bombázni, de ebben a Csu-garumo-szorosban nagy hóesések megakadályozták. Vladivosztki lakosságát felszólították, hogy élelmiszerek híján hagyják el a várost.

Élelmiszerek szállítása.

Washington, február 22. Kormánykörökben attól tartanak, hogy a hadviselő feleknek hadicsempészetre vonatkozó nézetei esetleg surlódást eredményezhetnek. Ez idő szerint sok amerikai élelmiszer van utban az orosz és japán kikötők felé. Az utolsó években az Egyesült-Államok ragaszkodtak ahhoz, hogy élelmiszerek csak akkor esnek a csempészet fogalma alá, hogy ha határozottan az egyik vagy másik hadviselő fél részére szánvák.

Kína semlegessége.

Washington, február 23. Japánnak Hay államtitkár jegyzékére adott válaszában az áll, hogy Japán hajlandó Kína semlegességét az Oroszországtól meg nem szállott területen tekintetbe venni, ha Oroszország hasonló kötelezettséget vállal. Oroszország Hay indítványát olyan feltétellel fogadta el, hogy Kína szigorú semlegességét megőrzi és Japán a nemzetközi jogot és a hatalmakkal kötött szerződéseket tiszteletben tartja.

Szükség van az önkéntesekre.

Pétervár, február 23. A csár ukázt adott ki, amelyben a tengeri haderő szaporítását rendeli el és önkéntes belépésre hívja fel a harczképes lakosságot.

Orvosok a harcztéren.

Berlin, február 23. Varsóból a múlt hét végén ismét 68 orvos indult a kelet-ázsiai harcztérre. Az orvosok havonként 350 rubel tiszteletdíjat, utazási költséget és teljes ellátást, családtagjaik pedig nyugdíjat kapnak, ha a háború alatt baj éri őket a tábori kórházakban.

A japánok a hadviselésre.

London, február 23. A tokiói kereskedők újabban 50 millió jent adtak össze a háború költségeire.

Ostromállapot Wladivosztkban.

London, február 23. Wladivosztki távirat jelenti, hogy az ostromállapotot tegnap kihirdették. A tartalékok kivétel nélkül behívták és lovakat rekviráltak. A szeszes italok kimerése a városban és az egész környéken be van tiltva. Az orosz lakosság nyugodtan viselkedik. Az erődítményeken az orosz munkásokkal együtt sok kínai is dolgozik.

Japán sebesültek a németeknél.

Berlin, február 23. Tokióból táviratozók: A japán lapok nagy lelkesedéssel írják Németországról és dicsőítik Vilmos császárt, amiért a német tábori kórházakat a japán sebesülteknek megnyitotta. A német követ hivatalosan értesítette erről a japán kormányt.

Longampót szabad kikötő.

London, február 23. A Daily Chronicle külön tudósítója táviratozza Söulből: A kínai kormány Longampót az orosz kormány tiltakozása dacára szabad világgikötőnek nyilvánította.

Az új orosz hadügyminiszter.

Pétervár, február 23. A hadügyminisztérium ideiglenes vezetésével Szaharocot, a vezérkar főnökét bízták meg.

Az oroszok új főhadiszállása.

Niucsvang, február 23. Alex-jev helytartó és a vezérkar főhadiszállásukat felöltötték Kharbióban.

Elfogott orosz tengerészek.

London, február 23. A Daily Telegraph jelenti Nagaszakiból tegnapi: A hajóhad Port-Arthur előtt négy orosz torpedóúzózt vett el, melyeknek legénységét foglyul ejtette. Hir szerint a japánok orosz jelzéseket használtak.

Az orosz lovasság akciója.

Berlin, febr. 23. A Localanzeiger jelenti Tokióból: Több száz főnyi orosz lovasság megjelent Andsuban és szétrombolta a táviróvonalat.

és világ, anyag és szellem dualizmusa. A világ véges lény, mely Istentől függ, a világban rend és czélszerűség van, az ember testből és lélekből áll, melyek egyetlen lényűvé vannak összeragasztva. Ellenkezőleg a modern bölcelet részint pantheizmusba, részint materializmusba esik. Vagy a világból s benne az emberből vagy emberiségből csinál istent, vagy az Istentől csinál világteket, vagy eltagadja a szellemet s állatá aljasítja az embert. Azt hiszem nem kell itt a rendszernek képtelenségét bizonyítani. Csak annyit jegyzek meg, hogy gyűmölcsökről lehet megismerni őket. A pantheizmus szűlte az ember istenítését, határtalan önzését és a mindenható állam elméletét; a materializmusnak pedig igen nagy része van korunk erkölcsi romlottságának, pessimizmusának és a társadalmi osztályok harcának előidézésében.

Az erkölcs- és jogtudomány terén pedig még a keresztényellenes bölcelők is kénytelenek elismerni a keresztény bölceleteknek legalább gyakorlati értékét. A keresztény bölcelet szerint az erkölcs Isten bölcs, szent és hatalmas akaratán alapszik. Erkölcsileg jó az, ami Istennek végtelentül igazságos és jó törvényével megegyez. E törvény minden eszes lényt örök büntetés terhe alatt kötelez, tehát feltétlenül uralkodik s diadalmaskodik. A jog pedig a keresztény bölcelet szerint erkölcsi felhatalmazás valamit bírni, tenni vagy követelni. A jog alapja tehát az erkölcsi törvény és őre az Isten, aki mind-n jogot előbb-utóbb érvényesít:

vagy kiejtőszóval, vagy igazságosan megbosszul. Ellenkezőleg a nemkeresztény bölcelet képtelen az erkölcsnek szilárd alapot és feltétlen kötelező erőt adni. Magasabb erkölcsi törvényhozót kigondolni nem tud, mint az ész és az emberi hatalmat, s magasabb szankciót az erkölcsi törvénynek adni nem képes, mint az ész elismerését, legfeljebb az emberi jutalmat vagy büntetést. Ezek azonban sem abszolút kötelező erőt nem eredményeznek, sem az erkölcsi törvényt minden körülmények között diadlira juttatni nem képesek. A jog terén pedig a modern jogbölcelet eljutott a teljes jogi pozitivismusba, a természeti jog tagadásába. Ezáltal feladta a jog abszolút és örök érvényességét és kirugta maga alól az alapot, melyen a pozitív jog és társadalom épül.

Már a röviden érintett néhány pontból kitűnik, hogy a keresztény bölceletnek nincs oka a modern bölcelet mellett szégyenkeznie; annál kevésbbé van az utóbbinak oka és joga a keresztény bölcelet létjogát tagadnia.

Igen, de mikor a keresztény bölcelet valószínűsítő, mely ellentétben áll az egész modern bölcelettel! Ami az ellentétet illeti, az talán nem is olyan nagy és általános, mint némelyek hiszik. Számos modern filozofusnál sok keresztény bölceleti igazság található, és az újabb s helyesen felfogott keresztény bölcelet igen sokat, mondhatnám minden jót átvesz, feldolgoz és rendszerébe illeszt a modern bölceletből. Persze a félreértés onnan

ered, hogy sokan a régi és új scholastika avult nézeteit, tudásait, fogalomszemélyesítését, potentia-elméletét s más efféket, melyekkel a fejlett természettudományokra támaszkodó modern bölcelet megbarátkozni nem tud, a keresztény bölcelet lényeges és elmaradhatatlan részeinek gondolják.

De lássuk csak az érem másik oldalát. Ki és mi az a modern filozófia, mely nem akar maga mellett társat megtűrni? Hisz a modern filozófia csak elvonás, legfeljebb gyűjtőnév a legkülönfélébb és legellentétebb, sokszor nem is új rendszerek és nézetek tarka keveréke számára. Modern bölcelet, melyet a tudósok általában, vagy csak nagyrészt is elfogadnának, nincsen. Csak rendszerek vannak, melyek már a bölcelet alapkérdéseiben egymásnak ellenmondanak s egymást agyonczáfolják. Csak egyes, kivált a természettudományokkal összefüggő részletkérdésekben vannak általánosabb és alaposabb nézetek, melyeket a keresztény bölcelet sem vonakodik elfogadni és továbbfejleszteni. Háromszáz év óta sok nagy elme fáradozott, hogy megteremtse az egy, igaz és mindenkit megnyugtató filozófiát a keresztény bölceleten kívül; de minden törekvés kárba veszett és csak a zűrzavart növelte. S ez a chaos akarja a filozófiát monopolizálni? ez akarja a keresztény bölceletet a tudomány csarnokából száműzni? Egyezzenek meg előbb a modern bölcelők egy rendszerben s majd akkor lesz joguk a modern bölcelet nevében beszélni. Addig nincs

Orosz menekültek Ceylonban.

London, febr. 23. A Times jelenti Colónból: Ceylon kormányzója táviratot kapott, melyben a ceyloni gyarmattügyi vezetőség közli, hogy 325 orosz matróz, a kik a Csemulponál lefolyt ütközetből megmenekültek, legközelebb angol gőzösön odaérkeznek és Ceylonban maradnak.

Uj támadás Port-Arthur ellen.

Pétervár, február 23. A Novoje Wremja jelenti Port-Arthurból: Szombaton japán torpedók megkísérelték a port-arthuri kikötő megtámadását. Az erődökből rendkívül heves ágyutűzzel támadtak a torpedózárs, melyek kénytelenek voltak visszavonulni.

A béke-közvetítő.

Bécs, február 23. Az idevaló orosz nagykövetségen igen komolyan fogadják a hírt, hogy Edward király kezdeményezi a békeközvetítést. Sőt tudnak arról is, hogy az angol király birtokában van ama pontozatoknak, amelyek alapján Japán kész beszüntetni továbbbi hadi műveleteit és bevárni a békealkudozás megindítását. Az orosz követségen bevallják, hogy Oroszország erre a háborúra elkészülve nem volt és ha Manduriában terület enged át, az a veszteség nem ér fel azzal a veszteséggel, a melyet egy akár győzelmes, akár vesztes háboruban Oroszország kockáztatna.

Ferrongás Orosz-Lengyelországban.

Berlin, február 23. A Post-nak jelenti, hogy Orosz-Lengyelországban nagy a ferrongás. Tény, hogy a hatóságok számos fiatal férfit tartóztattak le, akiket titkos összeesküvésekkel vádolnak. A titkos szövetség, melynek »Nemzeti Liga« a neve, vezeti az összes titkos forradalmi egyesületeket és nagy terrorizmussal kényszeríti tagjait, hogy a szövetség érdekében dolgozzanak. A japán-orosz háború kitörése óta fokozott munkálkodást fejtenek ki s már nem is titkolóznak. Félt, hogy Orosz-Lengyelországban, ha a háború hamarosan véget nem ér, válságosra fog fordulni a helyzet.

Nagy oroszbarát tüntetés.

Prága, február 23. Oriási botrányra fajult az oroszbarát diákok tüntetése, melyről a lapok röviden már hírt adtak. A városháza

előtt gyülekezett a tüntetők tömege s mikor a polgármester élén a városi tanácssal megjelent, a tömeg harsogó kiáltásban tört ki:

— Eljen a csár!

Ekkor akcióba léptek a német diákok is s közbekiáltották: Le a csárral! Gyalázat a csárral!

Ol percz múlva már általános volt a verekedés. Botokkal és esernyőkkel ütötték egymást német és cseh diákok. A rendőrség számos német diákot tartóztatott le. A városházától a francia konzulátus elé vonult a tömeg, a hol éltették Franciaországot és Oroszországot.

A német diákok itt is verekedést inscenáltak s többen megsérültek. A rendőrség zavarta el a tömeget, amely innét a német kaszinó elé vonult s abcugolta, szidta a németeket.

A tömeg itt már több ezer főre nőtt, a rendőrség nem tudta helyreállítani a rendet. Tüntetések voltak az amerikai és német konzulátusok előtt is.

Az oroszok újabb veresége.

Páris, febr. 22. A »New-York Herald« Pétervárról táviratot kapott, amely ellentétben a hivatalos jelentésekkel, azt adja hírül, hogy a Jalu folyónál nagyobb összeütközés volt. Az oroszok jelentékeny veszteséget szenvedtek — 2500 emberről beszélnek — és kénytelenek voltak visszavonulni.

Tokió, febr. 22. A Jalu folyó környékén történt ütközetben az oroszok nagy veszteséget szenvedtek. 3700 orosz kőzkatona és 29 tiszt maradt a csataterén. A japánok vesztesége 1500 ember. Azonkívül 800 orosz elfogtak.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.
Márcz. 10. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.
Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárúnnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

kivel tárgyalni és a keresztény bölcsélet meg a maga ujján.

Nagy vád a ker. bölcsélet ellen, hogy a multhoz ragaszkodik, hogy nem képes a haladásra, sőt utjában áll minden haladásnak.

Mi a haladás a filozófiában? Az-e, hogy mindenki újra kezdje a gondolkodás munkáját? az-e, hogy mindenki új rendszert alkosson? A haladás első feltétele, hogy a már megépített alapokra helyezkedjünk és úgy építsük azokat tovább. S a filozófiai haladás abban áll, hogy a tudományok eddigi vívmányait tudomásul vegyük és tovább fejlesszük. Ha mindenki eltűről kezd a munkát, soha a tudomány fel nem épül. Nem a folyton ingadozó és hullámzó vélemények alkotják a tudományt, hanem a változatlan örök igazságok. Mi szilárdabb? a szikla-e, mely visszanyulik a mult évezredeibe, vagy a felhő, mely óráról-órára változtatja alakját?

Az igazi haladás elől nem zárkozik el a ker. bölcsélet. Felhasználja a természettudomány összes biztos vívmányait, elfogadja a modern filozofia egészséges eszméit. Hisz mint sz. Agoston mondja, minden igazság az Istené, melyhez a keresztény bölcséletnek joga van. S már a szentatyák Góliát kardjához hasonlították a filozófiát, melyet Dávid elvett, hogy vele az ellenség fejét levágja. A scholasztika változatlan felújítása csak egyes elmaradt

emberek óhaja és törekvése. De épen a keresztény bölcsélet lényeges igazságain nem változtat a tapasztalati tudományok haladása; mert azok avulhatatlan örök igazságok, akár csak a mennyiségben tételei.

A keresztény filozófiának tehát korunkban létjoga van, sőt csakis ez lehet az alap, melyen a bölcsélet régi tekintélyét és befolyását visszaszerezheti.

Ha a hegyek közt elhibáztuk az utat, hiába igyekszünk árkon-bokron át célhoz jutni; legokosabb visszaterüni a járt utra. A filozofia is letért három század előtt az ősi keresztény alapokról. Hiába makacsodik a megkezdett uton, csak kietlen pusztába, ingoványok és szakadékok közé jut, melyik közt vagy soha, vagy csak sok viszontagság után jut el az igazsághoz. Mennyivel okosabb visszaterüni az elhagyott utra, nem hogy azon megálljunk, hanem hogy utunkat folytassuk! S ezt teszi a keresztény filozofia, mely, bármit mondjanak is ellenségei, egyedül fog az eszmék mai ferrongásából diadalmasan kikerülni, s mely, mint anyja, a keresztény vallás, csak azt az egyet kéri, hogy ismerjék meg, mielőtt felette ítélnék, ne ignorata damnetur.

* A holnapi bőjti estély. A *Katholikus Szabad Liceum* holnapi bőjti estélye iránt a közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik, ami a műsor szerencsés összeállításánál fogva természetes is. *Grócs* Béla prépost-kanonok bőjti előadásán s *Popity* János, a jogászfisúság egyik legkiválóbb szavalójának szavalatán kívül vonzó száma a műsornak a tiz tagu női kar énekszámá. A városunk legnevesebb nőénekesei *J. Jadassohn*-nak op. 68. *Imá*-ját adják elő négy szólamban. A kar tagjai: *Klmsatsk* Margit, *Kovács* Ilona, *Király* Irma, *Herkner* Elvira és *Sz. d. ke*, *Tutsek* Ferenczné, *Patskó* Aladárné, *Nevoráll* Istvánné, *Farkas* Etelka és *Csipekés* Sándorné. A bőjti előadás a főgimnázium dísztermében holnap este pontban 6 órakor kezdődik. A közönség kéri a pontos megjelenésre, mivel az egyes pontok alatt a terem ajtaja be lesz zárva, nehogy a későn jövetellel az előadók, valamint a hallgatóság zavarva legyenek.

* A *Fő-utca* új burkolása. A *Fő-utca* uttestének újburkolását már a miniszter is sürgeti. Tagadhatatlanul olyan állapotban van Nagyváradnak ez a fő utvonala, hogy félelmes rajta a közlekedés, mert állandóan ki vannak téve a kocsik a tengelytörésnek. Ez évben azonban aligha lesz kiburkolva az uttes, mert amíg különböző fórumokon keresztül megy az ügy s a költségek is meglesznek, kijövünk az időből. De különben is most már kidobott pénz volna a *Fő-utca* uttestének burkolása addig, míg a villamos vasut dolgával tisztába nem leszünk, mert az esetleges vasutépítésnél újból feltörnék az aszfaltburkolatot. Mindenesetre azonban helyén való lenne, ha a *Fő-utca* csatornázását mielőbb keresztül vinnék, hogy a felásott föld kellőleg tö nőrljön. Ez esetben azonban az uttestet még ez évben ki kell javítani, mert mostani állapotában tovább fent nem tartható.

* *Barabás Béla* és a szegedi rabkatoná. Az aradi hadbírószág szigorú vizsgálatot folytat a szegedi korszoru-afférból kifolyólag. Ismeretes, hogy az aradi várban sinylődik három szegedi utászkatona. *Dóczy* Antal, *Csurka* és *Macskó* szegedi utászkatona azok, akikkel bebörtönöztetett a parancsnokság. Ezek közül *Dóczy* Antal szeged-felsővárosi fiu, akinek szülei elkeseredésükben *Barabás* Bélához fordultak, arra kérve a képviselőt, hogy tegyen lépést a fiuk érdekében, mert a szegény katonák nélkül szenved a börtönben. *Barabás* most válaszolt a könyörgő levélre és válaszában elmondja, hogy már eljárt a rabkatoná ügyében és ezután is mindent megtesz az érdekében.

* Az »*Aranykönyv*« szerzője a szegedi államfogházban. Erdekes rab előtt nyílik meg két hét múlva a szegedi államfogház kapuja. *Pakacsián* Todornak hívják, a neve elég ismeretes abból az izgatási pörből kifolyólag, amij a kolozsvári kir. ügyészség indított ellené és el is ítélte az esküdtszék. *Pakacsián*, aki román hírlapíró, írta az »*Aranykönyv*« címet viselő munkát, amelyben éles támadások vannak a magyar nemzet ellen. A kolozsvári királyi ügyészség a munka második kötetét inkriminálta és az esküdtszék 1902-ben el is ítélte *Pakacsiánt* hat hónapi államfogházra. Az »*Aranykönyv*« szerzője a mult év szeptember havában vonult be a szegedi államfogházba, ahonét nemsokára kiszabadul. Magával visz egy csomó kéziratot, amit az államfogházban készített. A román izgatóság ugyanis hat hónap alatt három kötettel gyarapította az *Aranykönyvet*, amelyet kiszabadulása után nyolcz kötetű fog kiegészíteni és

akkor kiadja. Nem lehetetlen tehát, hogy Pakaczián még viszont fogja látni az államfogházat.

* A közbiztonság átalakítása. A nagyvárosi közbiztonság modern berendezésű, azonban a bűntörvényszék soha nem volt jó, használható. Hivatalos jelentésben mutatott rá még főkapitány korában a mostani polgármester, hogy a patkányok összepocskolják a bűntörvényszék a hus. A mészárosok azért sem használhatták ezeket a jégkamrákat, mert pár óra alatt megnyálkásodott és megzöldült benne a hus. A város azért pontosan bevasalta a bűntörvényszék díját a mészáros iparosok, akiknek más helyen kellett jégvermeket bérelni a hus eltartására. A folytonos sürgősségre az volt a válasz, hogy a villamos telep felépítése után erről is gondoskodnak. **Köszeghy** József városi főmérnök már kezébe vette az ügyet; most dolgozik a jégkamra átalakításának a tervén s a költségvetésén. Ha a törvényhatóság elfogadja a terveket és költségvetést, még a nyárra megtörténik a jégkamra átalakítása s orvosolva lesz a régi jogos panasz.

* Mindenkit érhet baleset. Nagyváradon a közel jövőben megkezdődik a mentő-intézmény. E célra tudvalevőleg a város rendelkezésére, hogy abból a felszerelést, mentő kocsikat, mentő szekrényeket, hordágyakat stb. szerezzék be a város. A kiküldött bizottság elnöke: **Köszeghy** József főmérnök már megrendelte a szükséges felszereléseket s egy mentőkocsi már meg is érkezett Nagyváradra. A mentést, helyesebben az első segélynyújtást a rendőrség és a városi tűzoltók fogják teljesíteni. Ezeknek beoktatását már szintén megkezdte dr. **Baróthy** Akos városi főorvos. Ha az oktatás be lesz fejezve s a felszerelés is megérkezik, nyilvánosan bemutatja a mentő-csapat működését.

* A könyvkereskedő üzletkőre. Egy konkrét iparkihágási ügynek eldöntése végett a budapesti kereskedelmi és iparkamara legutóbb azt a véleményt adta, hogy könyvkereskedő uincses jogosítva étlapok, étrendek, szállítási bérletek s hasonló nyomtatványokra szóló megrendelések effektuálására és továbbá, hogy a könyvkereskedő cégének az ilyen nyomtatványokon nyomdai impresszum gyanánt való alkalmazása a sajtótörvény szerint elbírálandó kihágásnak a tényálladékat állapítja meg.

* Mennyibe került a városháza. A városháza építésére felügyelő bizottság a jövő héten, márczius 5-én délután ülést tart. Ez alkalommal terjesztik elő, hogy milyen összegbe került Nagyvárad város új székháza.

* Tolvajvilág Nagyváradon. Ujabbban a rendőrség egész tömegét szolgálatja a város különböző pontjain véghezvitt betörések s lopásokról szóló híreknek. Nap-nap után négy-öt lopás s betörés hírével vesszük, a mi látszólag adja annak, mintha valami szövetkezet vinné véghez a fosztogatásokat. A rendőrségnek, mint a jelek mutatják, kettőzött éberséggel kell kutatni a még eddig titokzatosan működő tolvajok után, hogy utját állja a feléledni akaró tolvajvilágnak. Tegnap is három lopás történt Nagyváradon, melyek közül kettő nagy értékű. Az egyik káros dr. **Rácz** Ödön, az általi gyermekmenhely igazgató-főorvosa, kinek a Bazárépületben levő lakásáról, az iróasztal fiókjából lopott el valami szalontolvaj-

kétezerkétszáz koronát. A tettest még nem is gyanítják. Továbbá **Pistei** József kőműves iparosnak Bölcsőde-utca 494. szám alatt levő lakása padlásáról 3 drb összesen 82 méter hosszú kötelet, az udvarról pedig egy teljes szivattys-kut felszerelést loptak el. **Török** László erdőmester Lukács György-utca 47. szám alatt levő lakása pinczejéből pedig tegnap virradóra elloptak 6 üveg bort, 8 üveg pálinkát és 16 liter zsirt bodonostól. A rendőrség a tetteseket erélyesen nyomozza.

* Névváltoztatások. Rosenberg Sámuel hegyközpályi lakos Radó-ra, Grósz Fülöp tenkei lakos Erdélyi-re és Schlesinger László méhes-pusztai lakos Váradi-ra változtatták vezetékneveiket.

* Demokraták mozgalmához. A Demokrata-kör megalakítása tárgyában vasárnap lefolyt értekezletről szóló tudósításokra vonatkozólag **Fried** Ferencz úrtól a következő közléésre kértünk fel:

Nem azt indítványoztam, hogy Vázsonyit azzal a kikötéssel hívjuk meg, hogy egyedül ne jöjjön, — nemde ez nagyon furcsa meghívás lenne — hanem azt mondtam, hívjuk meg úgy Eötvöst, mint Vázsonyit s miután ezek két különböző politikai párthoz tartoznak, együttes jelenlétük nem adhat politikai pártszervezetet az alakuló gyűlésnek. — Hozzátettem azt is, hogy valamiképpen Vázsonyi egyedül ne jöjjön, én bizalmasan — magánúton értesíteni fogom a situációról.

* A rendőrség fogása. Rendőrségünk tegnap elfogott egy városunkba szökött cselédet, ki gazdájának börtöndjét törte fel s aztán megugrott. **Tatár** Mihály cseléd Beszterczén lakó gazdájának börtöndjét törte fel, abból nyolcvan korona értékű különféle tárgyakat elemelt és kerekelt oldott. A beszterceai rendőrség az összes rendőrségeket táviratilag értesítette az esetről. Ennek következtében a mi rendőrségünk is figyelemmel volt, ha netán Várad felé veszi az útját a jómadár, ami meg is történt. **Tatár** amugy gyalogosan Nagyváradra szökött. Azonban nem sokáig örült szabadságának, mert itt a rendőrség elfogta. Atadták a kir. ügyészségnek.

* Halálozás. **Balmaz** Erzsike február 22-én 1 éves korában elhunyt. Temetése Kórház-utca 21. sz. alatt f. hó 24-én délután 4 órakor lesz.

* A súlyos bizonyíték. **Madarász** János ügynök Beöthy Ödön-utca 351. szám alatt levő lakása udvaráról néhány nap alatt négy tyuk tűnt el. A tyukok eltűnésével **Madarász** a velük szomszédos lakó takarítónőjét Elekesné gyanúsította s hogy gyanújának alaposágáról meg is győződjék, elment **Madarász** az asszonyhoz a Szélső-sikátoron levő lakására s ott kőrültekintően kutatni kezdett, ami sikerre is vezetett. Ugyanis a szemétdombon felfedezte az elemelt tyukok tollait és csontjait. A szegény asszony jóízűen elfogyasztotta a tyukokat, de hát a tollal s csonttal nem tehetett mást mint — nem is gondolva az esetleget fordulatra — a szemétdombra dobta ki. A döntő bizonyítékok súlya alatt beismerésben levő tyuktolvaj ellen a büntügyi eljárás megindult.

* Két pár csizma ára. A régi patriarchalis állapotnak lassankint vége lesz a vármegyék-nél is. A modern közigazgatás sokat koptat a régi dicőségén s a részleges államosítás pedig itt-ott szűkebb moderbe tereli az önrendelkezési jogot. Most is két pár csizma csinált galibát Biharvármegyénél. A régi vármegye sokat adott és áldozott a reprezentálásra. A mostani kellemetlenség úgy esett meg, hogy a beregmezei főispáni installáczióh kéllőképen volt képviselve Biharvármegye is. A küldöttség kiegészítő része: két megyei diszhajdu se hiányzott. Erre a pará-

dés alkalomra két hajdu parádés csizmákat is kapott, jóféle kordovánból, annak módja szerint kisujtásosva, körülteremtettve. Eddig rendben ment a dolog, de mikor a diszhajduk utiköltségének és a két pár csizmanak a számlája liquidálás végett a pénzügyigazgatóság számvérvő hivatala elé kerül, ott egyszerűen visszautasították azzal, hogy erre a célra nincsen pénz. Most aztán a számla kifizetése függ a megye és pénzügyigazgatóság között — mint Mohamed koporsója.

* Ongyilkos béreslegény. **Csongrádi** János pályás álló béreslegény szerelmi bánatában megvált az életétől. A komádi tanya birkahodájában felakasztotta magát. Mikor észrevették, hullája már hideg volt. A hulla felboncolása után a legényt eltemették.

* **Gasdák, ha nagy terméshez akar-nak jutni**, Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, **Mauthner** Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, **Rottenbiller-utca 33.** mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölémlendők az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka. 639.

* Szeszmergezés. Egy töpörödött romember hulláját találják tegnap éjszaka a zsáki Nagy-utczán. Kékes szederjesre fagyott arcán az utolsó mámor torz vonasai véstek mély barázdákat. A hulla megtalálói **Komolcsi** Józsefre ismertek a gőresösen mekmeredt emberben. **Komolcsi** József azok közül a nyomorult, szegény ördögök közül volt, a kik eladták a testüket, a lelküket a butító, sorvasztó márnak, az idegbontó, gyilkos szesz démonának. Éveken át beivódott a vérébe, az idegeibe az agyába a szesz gyilkos mérge. Ez sorvasztotta. Így járhat egyik korcsmazugból a másikba, élesztve a pusztító, emésztő mámort. Valamikor pedig ember volt, erős esztű, életre termett ember, de megállította útjában egy kis hétköznapi tragédia s lassan bukni kellett — s mára virradóra befejezte szomorú komédiáját.

* Találtak egy réz czimkével s 30 as számmal jelölt ajtó kulcsot; a Szent László-téri közsörős pedig beszolgáltattott a rendőrségre 3 élesre köszörült ronnyhakést, melyeknek tulajdonosát nem tudja. A késeket a köszörülési díj lefizetése ellenében jogos tulajdonosaik átvehetik. **Mendelényi** Béla rendőrségi fogalmazósál, ugyazintén igazolt tulajdonosa a talált kulcsot.

* **Mozgó fényképek a „BIHAR” kávéház sörccsarnokában ma és minden este, péntek és vasárnap délután is 4 től 6 óráig.**

Kitűnő kávéházi ételek és italok pontos és figyelmes kiszolgálásáról gondoskodik **Gyárfás Pál**, tulajdonos. 648

* **Kovács L. és Társa** cégelapunk mai számában közölt hirdetésére tisztelettel hívjuk fel olvasóink szives figyelmét. — Egyszeri próba vásárlás elegendő arra, hogy ezen üzlet pontos kiszolgálásáról, áruj jó minőségéről, valamint az árak rendkívüli olcsóságairól bárki meggyőződést szerezzen.

* **Igen czélszerű**, a vevőközönség előnyeit szolgáló ujtása a **Spitzer Testvérek** cégének, hogy hazai vászon gyárak legjobb produktumait összpontosította divatruházában, hol csak megbízható jó áruk kerülnek forgalomba, olcsó gyári áruk mellett. Mai számunkban közzétett hirdetésére tisztelt olvasóink figyelmét felhívjuk annyival is inkább, mert e cég szolid és megbízhatónak ismerjük. 608

SZINHÁZ.

Modell. Ezt az ismert pajkos operettet eleveníti ma fel a színház igazgatója tekintettel, hogy a mára előre jelzett „Baba” Haller

Irma betegsége folytán elmerad. A Modell czimszerepét ezuttal Parlaghy Kornélia játssa.

Egyenlőség 6-szor. Barrie nagyhatású gyönyörű fantázia, holnap csütörtökön kerül színre a Szigligeti-színházban 6-szor. Ez a rendkívüli érdekes darab gyors egymásutánban hódítja meg a közönséget s a ki egyszer megnézte, az szívesen megnézi többször is. Ebben a nagy sikerben része van a pompás előadásnak is, amennyiben bátran elmondhatjuk, hogy ily összevágó, szépen kiállított precíz előadást vidéken nem igen látói. Felhívjuk a közönség figyelmét a remek darabra.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 146. Bérletszám 135. (páratlan)

Ma, szerdán 1904 február 24-én:

Modell.

Operette.

HELYARAK: Nagypály 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Kórszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill. közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Holnap, csütörtökön február 25 é:

Egyenlőség.

Fantázia.

Igazságszolgáltatás.

Halálos csizmavásár.

— Esküdszéki tárgyalás. —

Gruje János alázatos, jámbor oláh atyafi a múlt év őszén addig-addig válogatta Popa János eladó csizmaszárait, becsmérelgetve a portékát, míg az alkuvásból verekedés támadt s dulakodás közben Gruje János Popa Jánost botjával úgy hasba ütötte, hogy Popa János két nap múlva az ütéstől támadt has-hártyagyulladásban meghalt. Az ügyesség e miatt balált okozó súlyos testisértés címén vád alá helyezte Gruje Jánost s tegnap tartották meg bűnpörében az esküdszéki tárgyalást.

Az alázatos kis paraszt siránkozva meintegette, hogy nem ő ütötte meg az elhunytat. Többen verekedtek s ő bottal nem is ütött. Bizonyítékok híján az esküdszék Gruje Jánost felmentette.

IPARÜGYEK.

Atköltszõ iparosok igazolványa. Milyen érvénye van az iparigazolványnak, országos-e vagy lakóhelyhez kötött? Fontos kérdés az egyik községből a másikba most meglehetősen gyakran költözõ iparosok szempontjából. Az ipartörvény értelmében az iparigazolvány egy iparhatósági területre, járásra, városra, illetve fővárosi kerületre szól. Ha tehát az iparos más iparhatósági területre tartozó községbe költözik át, új iparigazolványra váltania. De ha képesítéshez kötött ipartól van szó, a képesítést az új iparhatóságnál

nem kell igazolni, mert — mint a Vállalkozók és Iparosok Lapja írja — a régi iparigazolvány a képesítést is igazolja.

NYILTTER.

Fogorvosi műterem megnyitás.

Dr. Kovács Gyula

681 fogorvos

f. hó 16-án megkezdette fogorvosi működését

Fő-utca Guttman-ház

emeletén levő műtermében.

Rendel d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig.

TAVIRATOR.

Apponyi Albert gróf beszéde a delegáció ülésén.

Budapest, febr. 23. (Saj. tud. táv.) A delegáció mai ülésén *Eszterházy* János után felszólalt *Apponyi* Albert gróf s nagyszabású beszédben fejtette ki mai álláspontját az obstrukcióval s a kormányval szemben.

A magyar államtörvény biztosította szuverén önállóságát vitatva fejtegette, hogy e függetlenség csak papírra írott ígéret, melyet 1867-ben meglevőnek nyilatkoztattak, s Magyarországon megvalósíthatónak is hittek és hisznek ma is, míg Ausztriában nem veszik és nem is akarják komolyan venni Magyarország független érvényesülésének jogait.

Ausztriában még mindig a közös Reichsráthról álmodoznak. Bizonyíték erre a delegáció közös üléseinek ünnepies megnyitása, mint az országgyűlések fölémelése, mintha ezzel is a közösséget, az áhitott egységes Reichsrathot akarnák jelképezni

Magyarország szuverén önállósága eddig nem jutott érvényre s ez egy neveléses állapot, melyen változtatni kell.

Egy állam, melynek iskoláiban büszkén tanítják, hogy ő szabad önálló állam egységes testülete, nagyon furcsán nézhet ki a nemzetiségek előtt, melyeknek fiai iskoláikban szuverén hatalmakról tanul s a kik a hadseregben mindent inkább találnak érvényesülni, csak nem a magyar nemzet szuverén önállóságát.

Nos tehát érvényre kell és érvényre fogja juttatni a magyarság törvényadta jogát.

Az obstrukció vállalkozott rá.

Eleinte, — ugymond — ő is elítélte, mert úgy látta, évtizedek munkáját egyszerűen követelik megvalósítani. De mindenkor barátja volt a fokozatos, kitartó haladásnak.

Most pedig határozottan kijelenti,

hogy a javaslatokat nem fogadja el, mert az ígéretelt katonai reformok értéktelen porhintés, lényegtelen mézes madzag. A katonai nevelés körvonalozott reformja lényegtelen, mit sem biztosít a magyarság érvényesülésére.

Közös czímerek és német katonai felirások türethetetlenek. Összegezve mindent kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Tisza István gróf *Apponyival* szemben vitatja a magyarság érvényesülését a monarchiában s tagadja *Apponyi* vádjait. *Beismeri*, hogy komoly, magával töprengő politikus állásfoglalása, de ingadozó és megbízhatatlan, mert a 67-iki alapba olyasmint igyekszik bemagyarázni, ami abban nincs. *Apponyi* szerinte homlokegyenest áll önmagával, a ki 10 év előtt a 67-iki alakot másképp értelmezte.

Apponyi Albert gróf visszautasítja *Tisza* támadását s kijelenti, hogy elvei ha változtak, azok a kor követelményeihez iparkodtak simulni, míg ellenben ismer egy embert s ez *Tisza* István gróf, aki *ugy viseli elveit, mint a kölcsönkért ruhát.*

E kijelentés nagy kavardást okozott.

Az elnök figyelmezteti a szónokot. Ezután az ülést pár percre felüggesztették.

Szünet után *Ugron* és *Zichy* János beszéltek s a tárgyalásokat holnapra halasztották.

Az orosz-japán háború.

London, február 23. (Saj. tud. táv.) A Standardnak jelentik, hogy az orosz ezredek a Jalu folyó mellett táboroznak.

Tokio, február 23. (Saj. tud. táv.) A japán császárné testőrségét is felajánlotta, hogy osztrák be a háboruba induló ezredek közé.

Királyi hintó kerekei alatt.

Berlin, február 23. (Saj. tud. táv.) A német trónörökös kocsija elgázolt egy munkás embert. A trónörökös kiszállt kocsijából s maga intézkedett a súlyosan sebesült ember segítségéről és ápolásáról.

A készülõ háború.

Páris, február 23. (Saj. tud. táv.) Bulgáriának tizenkilencz vasuti kocsi fegyvert és ágyutöltést s különböző tüzelõ anyagokat szállítottak Franciaországból.

A balkáni bonyodalmak.

Konstantinápoly, febr. 23. Ma volt az osztrák-magyar nagykövetség a csendőrséget újjászervező bizottság 11-ik ülése. A portának az entente nagykövetség-khez intézett közlése szerint a komitácik gör göket kényszerítettek az *arkátushoz* való áttérésre és két operatív és krazniki (monasztiri vilajet) előrelő személyt megöltek. A tetteseket hír szerint letartóztatták. Az hírek, hogy a kasztóriai metropolita a monasztiri válnak táviratozott, hogy ugyanebből az okból ölték meg a zozelgyei községi elöljárót és lelkeszt, hogy továbbá Párisból a minap 19 vasuti kocsi tölényhüvelyt szállítottak Bulgária számára, mely szállítással a komitá is érdekelve van, hogy a ko-

mitácsik kényszerítik Szlivon lakosságát sorsjegyek vételére és e célból még a mohamedán muszlimokat is kényszerítették arra, hogy kezükre járjanak. Csakalarov bandatáncok Szófiában és Várnában utcai körmeneteket rendezett. A Filippopolj mellett lévő hiszarkapui táborban a komitácsi tanya van, honnan rövid idő előtt különböző helyek felé komitácsi csapatok indultak ki. Végül a jelentés megemlékezik arról, hogy e hó 13-án bandacsatározás volt Kakdsarnál és két komitácsit a határon való átlépéskor megtámadott egy török járőr.

Konstantinápoly, február 23. E hó 21-éről Prizrendről kelt távirata szerint Sakir basa tisztkübi váli hat zászlóajjal bevonult Gyakovába. Eddig Uszkübből és Verisoviczből vasuton 17 gyalog, Uszkübből nyolcz zászlóajj indult a gyakovai területre. Ezzel 25 zászlóajj összpontosítottak és a mozgalom elyomása hamarabb történhetik. A Jildizben és portakörökben kijelentik, hogy a felkelést már majdnem teljesen elnyomták. A drinápolyi vasuton hivatalosan felnyitott láda, mely 28 kilogramm dinamitot tartalmaz, a mult év augusztusi bandamozgalmak alkalmával feladott küldemény.

Konstantinápoly, febr. 23. Nacsois bolgár diplomáciai ügynök a Jildizben és a portánál, valamint az entente nagykövetségeken megnyugtató biztosításokat tett Bulgária magartartását illetőleg és a komiték ellen tett különböző lépésekre vonatkozólag közölte, hogy ezek jó hatással voltak.

Konstantinápoly, február 23. A porta nagykövetségehez jegyzéket intézett, a melyben az áll, hogy az albán mozgalomra vonatkozó hírek tiszítottak. A mozgalom már el van nyomva és a vezetőket meg fogják büntetni.

REGÉNYCSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — (Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)
Írta: Max Pemberton.

Ugy levert ez a beszéd, mintha villám sújtott volna le. Tudtam, vagy legalább sejtettem, hogy miss Ruth sokat szenvedett a férje oldalán, de — ennyit . . . oh, ennyit nem hittem volna soha — még akkor se, ha a legutolsó sőpredék-matrózhhoz megy vala nőül! . . . És nekem kellett látnom és hallanom ezt, nekem, aki szívesen levágattam volna érte mind a két karomat, hacsak egy percnyi örömet is szerezhettem volna neki!

Sokáig nem bírtam felelni és jó darabig mind a ketten szótlanul néztünk a kandalló hamvadó tűzébe. Végre aztán összeszedtem magamat és szomorúan mondtam:

— Szívesen odaadnék pár évet az életemből, miss Ruth, ha nem tudnék arról, amit ma éjjel hallottam, de most, hogy már tudom, véghetetlenül örülök, hogy itt vagyok. És fogadom az élő Istenre, hogy ha ismét elmegyek innen, magammal viszek valakit, akinek a nevet nem kell megmondanom — vagy ha nem . . . akkor én se megyek el többé innen!

Miss Ruth megszorította a kezemet és az arca lángba borult. Aztán olyasmit kérdezett, ami nagyon meglepett, épen ebben a pillanatban.

— Emlékszik-e, Jasper, — szólt mosolygva, — emlékszik-e még az esküvőre? . . .

— Hogy emlékszem-e? — kiáltottam föl s minden vérem az arcomba szökött, — hát elefedhetném-e ezt a dolgot?

— Ugy van! — felelte miss Ruth halkán s most már nem mertünk egymásra nézni. — Ugy van, azok más idők voltak! Leány voltam, akinek játék volt az élet, a világ. Minden napra száz új öröm, minden éjszakára száz új ábránd! . . . Es midőn Nizzában találkoztam Czerny Edmonnal — ő volt az egyetlen férfi, aki belátott szívembe és olvasott a lelkemben. Oh, micsoda légvárat építettünk

mi ketten akkor! — »Miénk az egész világ — így mondta; — mert egymás szívében: van a mi világunk!« — Es én hittem neki, Jasper, mert győnge és tapasztalatlan leány voltam. Aztán az élete is oly regényes volt, bejárta a világot és oly sok szépet tudott mondani . . . Oh, ha nem lett volna oly okos, nem ejtett volna rabul engemet! . . . De a többi férfiak, akiket ismertem, mind oly hitványok és közönségesek voltak; mind, mind . . . Kivéve egyet . . .

— Egy tehát mégis volt! — vágtam közbe hirtelen.

De miss Ruth nem felelt, hanem félre fordította a fejét. Érezte, hogy kitaláltam, hogy az az »egy« — én voltam!

— Ugy van, — folytatta halkabban, — volt egy kivétel, de én gyerek voltam akkor és nem értettem meg. A többiekkel nem törődtem. Azoknak istenük a szakács volt, templomuk, casino játéktérmei . . . Azután Edmond beszélt a szigetről, a tenger alatti városról, amelynek én leszek a királynője! Hogy elszakadunk ettől a hazug, léha világtól, amelyben még a szerelem se igaz, amelyben nincs egyéb érzelem az önzésnél! . . . Ez ejtett meg, ez vitt a lépre, mert utáltam a világot, a társaságot, minden léhaságával és hazugságával. És mikor San-Franciscóba mentünk, ott is rózsáskert volt az élet, sőt még itt a szigeten is mikor megláttam ezt a tenger alatti csodát, azt hittem, hogy valóban a tündérek világában élek és soha, soha nem fogok visszakiváncolni abba a társaságba, amelyből menekültem!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A magyar érdekek Boszniában.

Most, hogy félig-meddig már utban vagyunk Maczedónia felé és az expanzív politika dagesztja a közös honfiai kebleket, sajuosan kapóra jön az alábbi kis eset, mely meglevő »gyarmatunkban«, Boszniában történt meg s melyet a »Magyar Kereskedők Lapja« következőképen ismertet:

»Egy budapesti acetilénkészülék-gyáros Bosznia és Hercegovina területén már eddig

is számos acetilén-fejlesztő telepet rendezett be, amelyek a magyar szabályrendeletnek megfelelően készülvén, az acetilén vizsgáló-bizottság engedélyezte és üzembe is helyezte azokat. Most a graczaniczai kerületi előljáróság a cég egyik ottani üzletfelének az ennél még 1902. január havában szerelt és a m. kir. acetilénvizsgáló-bizottság által 3. szám alatt engedélyezett fejlesztő-készüléknek üzemben tartását megtiltotta. Ezt a határozatot, amely ellen az érdekelt fél felebbezett, a boszniai országos kormány jóváhagyta azzal az indokolással, hogy a készülék nem felel meg az 1902. december 29 iki 213,725/IV. számú osztrák acetilén-szabályrendelet követelményeinek.

Kell ehhez glosszát fűznünk? Vagy nem elég gúnyosan kaczagja ki »gyarmatpolitikánk« maga a száraz tény előadása? Bosznia-Hercegovinában, amelynek kormányzati terheiből Magyarország is kiveszi a maga részét, a magyar iparosokat az osztrák törvényekhez és szabályokhoz való alkalmazkodásra kényszerítik. Így előáll az az eset, hogy a magyar ipartermékek piacra vitelét teljesen meggátolják, mialatt az osztrák ipar versenytárs nélkül állván, magát erősen befészkei és esetleg kedvezőbb viszonyok mellett is győztes marad a magyarral szemben.

Értéktözsde

Budapest, febr. 23.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, febr. 23.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

* szorakoztatási felvétel

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pártoljuk a hazai ipart!

Hazai vászongyárak raktára

Nagyváradon, **Spitzer Testvérek cégnél** Zöldfa-utca.

A hazai vászon raktár rövid fennállása óta, már is kivívta a nagy vevőközönség rokonszenvét, mert csak kitűnő jó és teljesen megbízható tartósságú áru jön forgalomba

olcsó szabott gyári árak mellett.

Ezáltal a túlfizetés teljesen ki van zárva, mert az árak előre megállapított árjegyzék szerintiek.

Árjegyzék kivonat:

Rózsahelyi vászon bármely fehéreműre jó	6.— frt.
Késmárki » női férfi fehéreműre kitűnő	5.— »
Uj-patyolat » különösen ágyneműre jó	7.50 »
Ilka » legfinomabb fehéreműre	8.— »
Siffon 21. számú minden fehéreműre jó	6.60 »
» CF. » párna és paplanlepedőre kitűnő	7.20 »
» O. » férfi ingekre legkitűnőbb	8.70 »
Kroazé négy nyüstös férfi lábravalóra páratlan jó	7.30 »
Szatín utólerhelten jó tartósságú lábravalóra	11.50 »
Vágvölgyi vászon alsó lepedőre erős szálu	6.— »
Uj-patyolat paplanlepedőre kitűnő jó	7.20 »

Asztalneműek kizárólag késmárki legjobb készítmények.

6 szem. asztalteríték fehér tiszta len legjobb	4, 5, 6 frt.
6 » » színes tiszta len	3, 4, 5 »
12 drb. finom asztalkendő fehér tiszta len	4, 5, 6 »
12 » törülköző fehér kitűnő jó minőségű	4, 5, 6 »

Tanyértörlek, portörlek, szakajtó-ruhák, derékalj, paplan és matrác.

Kész fehéreműek ugyancsak hazai legjobb vásznakból gondosan jól elkészítve gyári árjegyzék szerinti árak mellett. 608.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső-u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönseget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

686.

Nagyvárad Takarékpénztár r.

Meghívás

a Nagyvárad Takarékpénztár részvénytársaság

LVII. rendes közgyűlésére,

mely 1904. évi február 28-án délelőtt 10 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1903. üzletvérdményéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1903. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és

ezzel kapcsolatban a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.

3. A lemondás folytán megüresedett felügyelő-bizottsági tag helyére egy rendes és esetleg egy pótfelügyelőválasztás 3 évi időtartamra.

4. Az alapszabályok 40. §-a szerinti kiegészítő 5 napibiztos helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra; az elhalálozás folytán megüresedett 2 napibiztos tisztség betöltése — s az esetleg felügyelő-bizottsági taggá megválasztandó napibiztos tisztség betöltése a megbeszélés tartamára.

5. Az igazgatóság jelentése tőkeemelés és ezzel kapcsolatos alapszabály változtatás tárgyában.

Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtüntető térítvényével láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. évi február hó 20-tól kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1904 február hó 12-én.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvényüknek legalább egyharmadát tartják.

634.

Berendezés eladó!

Hatóságilag engedélyezett végeladás

mert az üzlet teljesen feloszlik

Kovács L. és Társánál Zöldfa-utca.

Női-divat, rőfös, vászon, szőnyeg, asztalnemű, menyasszonyi kelengyék, férfi és női ingek és és rövidáruk

mig a készlet tart, minden elfogadható árban kiárusítatnak.

Tisztelettel

Kovács L. és Társa.

üzlethelyiség, lakás kiadó!